

İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ I (MTM 1551)

Prof. Dr. Nazmiye YAHNİOĞLU

<https://avesis.yildiz.edu.tr/nazmiye>

nazmiye@yildiz.edu.tr

KAYNAKLAR

- ❖ M. Bakır, A. Şerbetçioğlu, E. Gümüş, D. Sağlam, İş Sağlığı ve Güvenliği Mevzuatı, TMMOB Elektrik Mühendisleri Odası Yayını, Ankara, 2013.
- ❖ N. Yıldız, N. Bilir, İş Sağlığı ve Güvenliği, Hacettepe Üniversitesi Yayınları, Eskişehir, 2011
- ❖ T.C. Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı (ÇSGB-İSGÜM) yayınları
- ❖ Çalışma ve Sosyal Güvenlik Eğitim ve Araştırma Merkezi (ÇASGEM) yayınları
- ❖ Tezler ve makaleler

İÇERİK

- **Temel kavramlar, İSG güvenlik kültürü**
- İSG yasal mevzuat, Türkiye’de ve dünyada İSG
- İSG kurulları, İSG yönetim sistemi
- Çalışma ortamında tehlike kaynakları, güvensiz davranış ve güvensiz hareketler
- İş kazaları ve İSG politikası
- İşyerlerinin sınıflandırılması: Çok tehlikeli, tehlikeli ve az tehlikeli işler
- Kapalı ve açık çalışma ortamlarında İSG
- Potansiyel kimyasal tehlike kaynakları ve güvenlik önlemleri
- Potansiyel fiziksel tehlike kaynakları ve güvenlik önlemleri
- Potansiyel biyolojik tehlike kaynakları ve güvenlik önlemleri
- Potansiyel psikolojik tehlike kaynakları ve güvenlik önlemleri
- Potansiyel ergonomik tehlike kaynakları ve güvenlik önlemleri
- İşyerinde hijyen ve temizlik, kişisel hijyen

DERSİN AMACI

- ❖ İSG temel prensiplerini öğrenmek,
- ❖ İSG kültürü ve bilinci oluşturmak,
- ❖ İSG çerçevesinde hak ve sorumlulukları kavratmak,
- ❖ Çalışma ortamındaki mevcut ve potansiyel tehlike ve riskleri tanıma,
- ❖ Potansiyel tehdit ve risklerden korunma ve önleyici tedbirler hakkında bilgi sahibi olma,
- ❖ İş kazaları ve meslek hastalıklarına karşı farkındalık ve hassasiyet yaratmak,

BAZI KAVRAMLAR

İş: İşi yapan (işçi) ile işi veren (işveren) arasında iş sözleşmesiyle belirlenen; işçinin ücret alacağına karşılık iş görme borcu, işveren ise hizmet isteme hakkına sahip olup aynı zamanda ücret ödeme borcu olan ve belirli bir süre içinde yerine getirilen hizmet. Nitelikleri bakımından en çok otuz iş günü süren işlere **süreksiz iş**, bundan fazla devam edenlere **sürekli iş** denir (Belirsiz /belirli süreli iş sözleşmeleri örnek)

İŞ SÖZLEŞMESİNİN UNSURLARI;

Hizmet : Hizmet, insan emeğine dayalı, fikri veya bedeni olarak iş görmesi ve işçinin iş sözleşmesi ile yerine getirmeyi taahhüt ettiği borçtur.

Ücret : Ücret ödemesi , iş sözleşmesi ile işverenin yerine getirmeyi taahhüt ettiği borcudur. Ücret hususunu içermeyen bir sözleşme iş sözleşmesi sayılmayacaktır. Ücret nakten ödenecek bir tutar olmalıdır (nakten ödenen bu tutar para olarak anlaşılmalıdır).

Bağımlılık : İş sözleşmesinin, konusu insan faaliyeti olan diğer sözleşmelerden ayrıldığı en önemli nokta bağımlılık unsurudur. Anayasa Mahkemesi kararında, iş sözleşmesini iş görmeye ilişkin diğer sözleşmelerden ayıran bu bağımlılık unsurudur. İşçi hizmetini işverenin gözetimi ve yönetimi altında yapar.

İş Kanunu: iş, işçi ile işveren konularını ele alan ve bu konuda ortaya çıkabilecek uyuşmazlıkları düzenlemek amacıyla vardır. İş Kanunu kapsamına giren uyuşmazlıklar iş mahkemelerinde görüşülür.

İş hukuku: İş ilişkisi içinde olan kişilerin uyması zorunlu kurallar bütünüdür. İş hukuku resmi bir iş yerinde hizmet akdi ile başlayan ve çalışmasının karşılığında ücret alan işçi ile işveren arasında ve bunların bağlı olduğu topluluklarla (SGK, İş ve İşçi Bulma Kurumu, sendikalar, odalar, Çalışma Bakanlığı, vakıflar, dernekler vb.) olan ilişkileri düzenleyen uyulması zorunlu kurallar bütünüdür. Çalışanlar, niteliği itibarıyla, bağımlı çalışanlar ve bağımsız çalışanlar olarak ikiye ayrılır. İş hukuku bağımlı çalışanlardan **sadece işçiyi** ele alır ve işverenle olan ilişkisini düzenler. Bağımlı çalışanlar grubunda yer alan **memurlar idare hukukunun 657 sayılı** Devlet Memurları Kanununun kapsamına girer. İş hukuku, kapsam olarak bireysel iş hukuku ve toplu iş hukuku olarak ikiye ayrılır.

İşçi: İşçi, iş kanunu tarafından, hizmet akdine dayanarak herhangi bir işte ücret karşılığında çalışan kişi olarak tanımlanmaktadır.

Çırak: Bir işte çalışma karşılığında bir meslek veya sanatı öğrenen kişidir. Çıraklık, çıraklık sözleşmesine dayanır. Asıl amacı bir mesleğin öğretilmesidir.

İşveren: İş kanununa göre bir hizmet akdine dayanarak herhangi bir işte ücret karşılığı işçi çalıştıran **gerçek veya tüzel kişilere** işveren denir (Örneğin, gerçek kişi, şirket, dernek, vakıf, kooperatif, sendika vb. olabilir). İş kanununa göre; iş yerinde işveren adına hareket eden, işin ve iş yerinin yönetiminde görev alan kimselere **işveren vekili** denir.

İşyeri: İşin yapıldığı yer olarak tanımlanır. Diğer yandan “İşin niteliği ve yürütme bakımından iş yerine bağlı bulunan yerler ile dinlenme, çocuk emzirme, yemek, uyku, yıkanma, muayene ve bakım, beden veya mesleki eğitim yerleri gibi eklentiler ve araçlar da iş yerinden sayılır.” (İş kanunu). Buna göre iş yeri, işin yapıldığı yer olan asıl iş yeri ile iş yerine bağlı yerler ve eklentiler ile araçlardan oluşan ve iş verenin belirli bir teknik amacı sürekli olarak izlediği örgüttür. İşyeri sadece sınai ve ticari amaç güden yerleri değil hizmet kesimine giren ve ayrıca serbest meslek faaliyetlerinin de görüldüğü bütün yerleri, örneğin, avukat, mali müşavir yazıhanelerini, hekim muayenahanelerini de kapsamaktadır.

İş kazası: Önceden planlanmamış, bilinmeyen ve kontrol altına alınmamış olan, etrafa zarar verecek, makinelerin ve araç gereçlerin zarara uğramasına, üretimin bir süre durmasına yol açan nitelikteki olaylar.

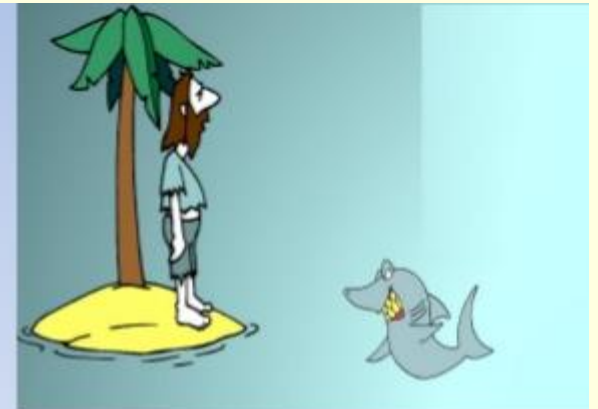
Meslek hastalığı: Sigortalının çalıştığı veya yaptığı işin niteliğinden dolayı tekrarlanan bir sebeple veya işin yürütüm şartları yüzünden uğradığı geçici veya sürekli hastalık, bedensel veya ruhsal özrürlük halleridir (5510 sayılı Kanunun 14. Maddesi).

Tehlike: İşyerinde var olan yada dışarıdan gelebilecek, çalışanı veya işyerini etkileyebilecek zarar veya hasar verme potansiyeli olan şey (olgu, durum, hadise, vb).

Risk: Tehlikelerden kaynaklanan bir olayın, meydana gelme ihtimali ile zarar verme derecesinin bileşkesidir (***Risk = Olasılık x Şiddet***).

Örneğin yüksek bir platformda çalışmak potansiyel bir tehlikedir. Çalışanın düşme ihtimali ile düşmeden oluşabilecek zarar şiddetinin bileşkesi ise risktir.

Tehlike mi Risk mi?

**Köpekbalığı, insan karada ise
Tehlike, denizde ise Risk olur**

İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ (İSG)

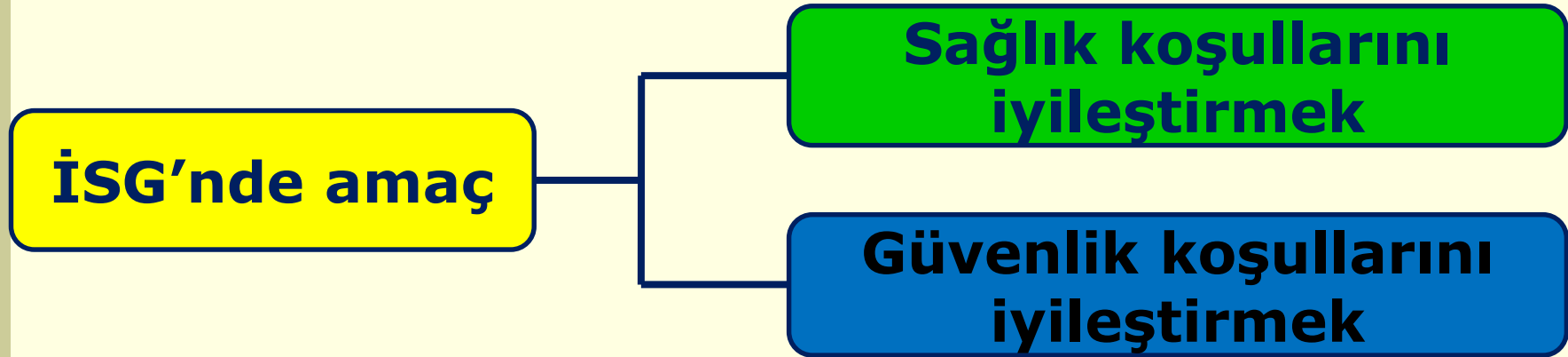
İşin yürütülmesi sırasında ortaya çıkan,

- ❖ **sağlığa** zarar verecek koşullardan ve
 - ❖ **güvenliği** tehlikeye düşürecek durum ve davranışlardan korunmak,
 - ❖ **üretimin devamlılığını** sağlamak ve
 - ❖ **verimliliği arttırmak** amacıyla yürütülen
- sistemli ve bilimsel çalışmalardır.

İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ

Amacı:

Çalışma ortamındaki sağlık ve güvenlik şartlarının iyileştirilmesidir.

- Çalışanların korunması,
- İşletmenin korunması,
- Çevrenin korunması,
- Üretim ve kalitenin artırılması.

İSG'NİN KONUSU:

Çeşitli teknik, tıbbi, hukuki, yönetsel, beşeri ve psikolojik unsurlar İSG konusu içine girmektedir.

Yani; işyerindeki donanım ve üretim teknolojisi, ergonomik koşullar, personelin beceri düzeyi ve yaşı, ilgili mevzuat, işyerindeki organizasyon yapısı, işçilerin sağlık kontrolleri ve işe uygunluğu, tıbbi hizmetler ve organizasyonu, ortam özellikleri (gürültü, toz, ısı, aydınlatma, havalandırma, temizlik vb.), işe alım süreçleri, ücretler, sosyal hizmetler, çalışma saatleri gibi pek çok konu İSG ile doğrudan ya da dolaylı olarak ilişkilidir.

DİKKAT !!!

İŞ GÜVENLİĞİ
KAZA OLDUKTAN SONRA
DEĞİL,
KAZA OLASILIKLARINI
ORTADAN KALDIRMAYA
YÖNELİK ÇALIŞMALAR YAPAN
TEKNİK BİLİM DALIDIR.

İŞ KAZALARININ DÜNYADAKİ GÖRÜNÜMÜ

Uluslar arası Çalışma Örtütü (ILO) verilerine göre, iş kazaları ve meslek hastalıkları nedeniyle dünyada,

- her gün ortalama **5 bin** iş kazası oluyor
- her yıl yaklaşık **2.2 milyon** kişi yaşamını yitiriyor.
- her yıl yaklaşık **270 milyon** kişi ise yaralanıyor.

-
- **DÜNYADA 40 MİLYON ÇOCUK İŞÇİ ÇALIŞTIRILMAKTADIR.**
 - **350 BİN ÇOCUK İŞ KAZASINDA ÖLÜYOR.**
 - **1998-2001 YILLARI ARASINDA 1.7 MİLYON KİŞİ İŞE GELİP GİDERKEN SERVİS VEYA DİĞER TAŞIMA ARAÇLARIDA CAN VERMİŞTİR.**

SGK'nın 1998-2009 yıllarını kapsayan istatistiklere göre;

Türkiye'de;

- ❖ 920727 iş kazası yaşandı.
- ❖ 4601 meslek hastalığı tespit edildi.
- ❖ 10543 İş kazası ve meslek hastalıkları sonucu işçi yaşamını yitirdi.
- ❖ 19045638 iş günü yitirildi. (İş görememezlik)
- ❖ Her yıl Ulusal gelirin ortalama % 5'i bu sorun alanında tüketildi.
- ❖ 2007'de 659 milyar \$ GSMH üzerinden 26,4 milyar dolara yakın bir servet kaybedildi.

TÜRKİYE'DE

(SGK, Temmuz 2012 ve TÜİK 2012 yıl sonu verileri)

- **12 MİLYONU SİGORTALI İŞÇİ**
- **7.5 MİLYONU İSE SİGORTASIZ İŞÇİ**

TOPLAM 19.5 MİLYON İŞÇİ VARDIR.

(Memur ve esnaf dahil edildiğinde toplam çalışan sayısı **25 milyon civarındadır.)**

İŞ KAZALARI İSTATİSTİKLERİ

(Çalışan Her 100.000 Kişiye Karşılık Ölüm)

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
TÜRKİYE	16,8	14,4	13,6	15,8	20,5	12,3	10
AVUSTURYA	5	4	5	5	4	4	4
BULGARİSTAN	6,0	5,2	6,0	5,8	7,2	7,1	
FİNLANDİYA	1,8	2,1	2,1	2,4	2,2	1,7	
ALMANYA	2,92	2,83	2,57	2,38	2,54	2,16	
YUNANİSTAN	5,3	5,4	5,2	5,4			
FRANSA	3,8	3,7	3,5	2,7	3,0	3,4	
İNGİLTERE	0,7	0,9	0,8	0,7	0,7	0,6	
İSVEÇ	1,4	1,4	1,3	1,6	1,6	1,7	1,5
İSVİÇRE	1,5	1,3	1,9	1,3	1,4	1,6	1,1
NORVEÇ	1,7	2,1	1,7	2,1	1,3	1,6	2,0

ÜLKEMİZDE İŞ KAZALARININ YILLARA GÖRE DAĞILIMI

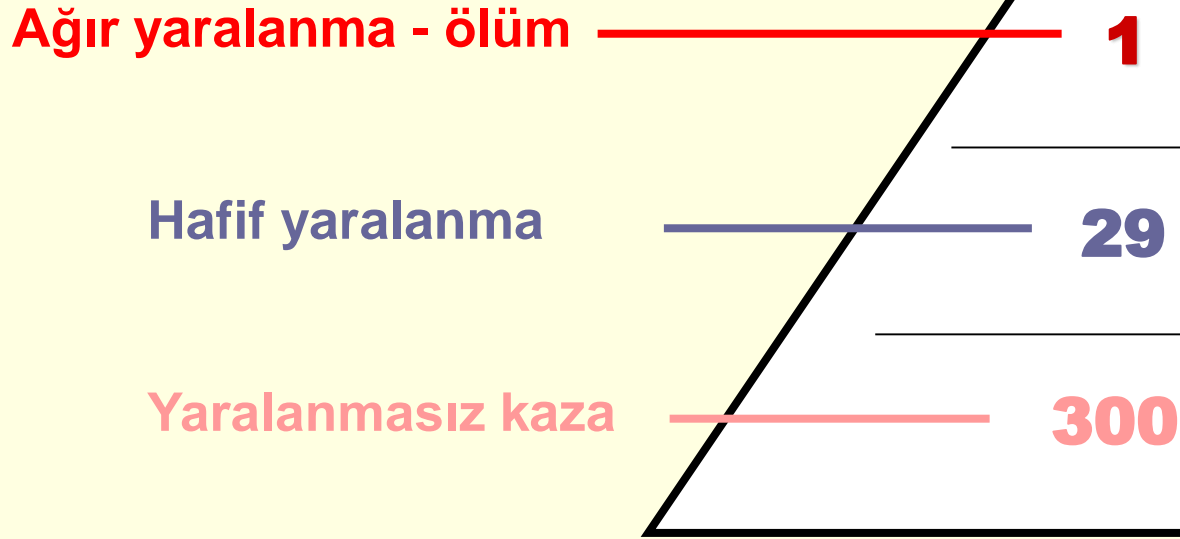
YIL	İş Kazası sayısı	İş Kazasında Ölen Sayısı
2002	72.344	872
2003	76.668	810
2004	83.830	841
2005	73.923	1072
2006	79.027	1592
2007	80.602	1043
2008	72.963	865
2009	64.316	1171
2010	62.227	1444
2011	69.227	1700
2012	74.871	744
2013	191.247	1356

TOPLAM KAZALARIN;

- **% 0.3'ü AĞIR YARALANMA VEYA ÖLÜM İLE**
- **% 8.8'i GEÇİCİ İŞ GÖREMEZLİK İLE**
- **% 90.9'u İSE YARALANMASIZ MADDİ HASAR İLE**

SONUÇLANMAKTADIR .

330 KEZ TEKRARLANAN BİR KAZA OLAYI;

İLE SONUÇLANMAKTADIR.

UNUTULMAMALIDIR Kİ !

HER KÜÇÜK HASARLA,
YARALANMASIZ
GEÇİŞTİRİLEN KAZA,
DAHA SONRA OLUŞABİLECEK
TEHLİKELİ KAZALARIN
HABERCİSİDİR.

BASİT BİR KAZADA TOPLAM ZAMAN KAYBI

FAALİYET

süre(dk)

➤ Olay Anı	5
➤ Arkadaşlara Gösterme	10
➤ İşyeri Sağlık Görevlisini Ziyaret	30
➤ Hastanede geçen zaman	240
➤ Arkadaşlara Anlatma	60
➤ Rapor Formlarının Doldurulması	60
➤ Formların Kontrolü	10
➤ İş Güvenliği Komitesinde Tartışma	60

TOPLAM: 475 dk (8 saat)

İŞ KAZASINDA KAYIPLAR

KİŞİYE

AİLEYE

İŞVERENE

EKONOMİYE

TOPLUMA

KİŞİYE

- Fiziksel bir acı ve eziyet çekmek
- Moral ve psikolojik açıdan acı çekmek (özellikle kalıcı bir kayıp olduğu zaman)
- **Ücret ve prim kaybı**
- **Mesleki kapasitesinde azalma**
- Zaman kaybı (sağlık tedavisi)

AİLEYE

- Moral ve psikolojik açıdan acı çekmek
- **Sağlık ve ailesel çeşitli yükler**
- **Finansal kayıp**
- Ekstra masraflar

İŞVEREN

- İşyerindeki sosyal iklimin bozulması
- **Kötü bir şöhret**
- İnsan ilişkilerini zayıflatması
- İşletme içi denetim gerektirmesi
- **Üretimde azalma**
- İş ekipmanının veya malzemenin zarar görmesi
- **Kalite kayıpları**
- Yeni personelin eğitimi
- Teknik bozukluklar
- Organizasyon zorlukları
- **Üretim maliyetlerinin artması**
- Sigorta primlerinin artması veya yararlanılan sigorta indirimlerinin azalması
- Yönetimsel maliyetler
- **Hukuksal yaptırımlar**

EKONOMİYE

- Üretimde azalma
- Milli gelirde azalma
- **Finansal kayıp**
- Sosyal güvenlik giderlerinin artması
- Tedavi ve rehabilitasyon giderleri

TOPLUMA

- Toplumdaki çalışan potansiyelinin azalması
- **Yaşam kalitesinin azalması**
- Toplumsal refahta azalma
- Yaşam standardının azalması

Çalışanlar Olarak Ne İstiyoruz?

- ✓ Güvenli bir iş ortamı
- ✓ Temiz ve Düzenli bir iş ortamı
- ✓ Çalışanlar arasında olumlu ilişkiler ve dayanışma
- ✓ Kazasız çalışmak

Kuruluş Ne İstiyor?

- ✓ **Kazasız bir işyeri**
- ✓ **Bilinçli çalışanlar**
- ✓ **İstenmeyen olayların gerçekleşmeden önleyici faaliyetlerle önlenmesi**
- ✓ **Kaza ve sağlık nedeniyle oluşan işgücü ile maddi kayıpların en aza indirilmesi**

İSG'NİN SAĞLADIĞI FAYDALAR

- ❖ İşçi sağlığında iyileşme
- ❖ Ölüm ve yaralanmalarda azalma
- ❖ Hasarlı kazalarda ve meslek hastalıklarında azalma
- ❖ Üretim kaybında azalma
- ❖ Verimlilik artışı

İŞ GÜVENLİĞİNİ SAĞLAMAK

Sağlıklı ve güvenli işyerleri, verimli bir çalışma ve yüksek kalitede iş yaşamının sağlanması için oldukça önemlidir.

İş sağlığı ve güvenliğini sağlamak çalışanlara, onların çalışma arkadaşlarına ve ailelerine karşı duyulması gereken önemli bir **sorumluluktur**.

Bunun yanında ekonomi için önemli bir yatırım ve yasalar uyarınca yapılması gereken bir **yükümlülüktür**.

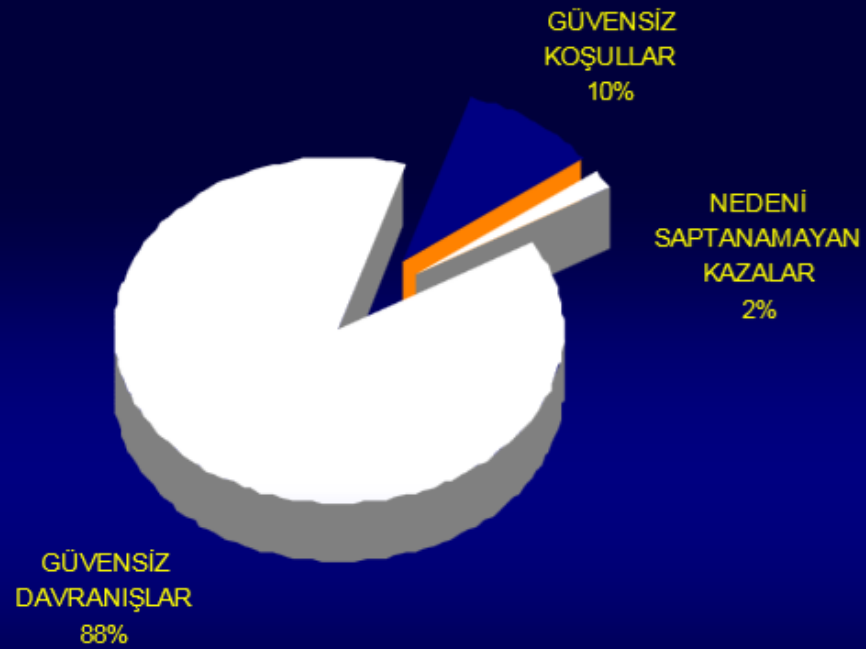
İŞ GÜVENLİĞİNİ SAĞLAMAK

**HEM İNSANİ BİR SORUMLULUK
HEMDE YASAL BİR YÜKÜMLÜLÜKTÜR.**

İŞ KAZALARINI ÖNLEMEK:

**Oluşan Kayıpları ödemekten daha kolay,
daha insancıl bir yaklaşımdır.**

KAZALARIN SEBEPLERİ

İŞ GÜVENLİĞİNİN TEMEL İLKESİ

ÇALIŞAN İNSANIN
EN DİKKATSİZ VE EN GÜVENSİZ
DAVRANIŞINA KARŞIN
İŞ KAZASININ
OLUŞMASINI ÖNLEYECEK
ÖNLEMLERİN ALINMASIDIR.

İŞ GÜVENLİĞİ KÜLTÜRÜ

- Özümsemiş ve yaşam biçimi haline getirilmiş bilgiye **KÜLTÜR** denir.
- İş güvenliği de bilgiye dayanır, iş yerlerinde **çalışanlarca içselleştirilmiş ve yaşam biçimi haline getirilmiş bilgiler de güvenlik kültürünün temelini oluşturur.**

Güvenlik Kültürü Kavramı

- Sonuç olarak, **iş güvenliği kültürü** de iş güvenliğinin öncelikli olduğu, sağlıklı ve güvenli davranışın bir alışkanlık haline geldiği **yaşam biçimidir**.

İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ'NDE **HEDEF**;
Çalışma hayatında ve toplumda
ortak bir “**Güvenlik Kültürü**” kavramının
oluşturulmasıdır.

ILO 2003 GLOBAL STRATEJİ BELGESİ'NDE

Ulusal önleyici sağlık ve güvenlik kültürü

Sağlıklı ve güvenli bir çalışma ortamına sahip olma hakkına herkesin saygı gösterdiği; hak, sorumluluk ve ödevlerin, önleme ilkelerine öncelik verilerek açıkça tanımlandığı bir sistem içerisinde devlet, işveren ve işçilerin sağlıklı ve güvenli bir çalışma ortamı oluşturulmasında **aktif** olarak yer aldıkları bir **anlayıştır**.

AB 2002-2006 STRATEJİ DOKÜMANI'NDA GÜVENLİK KÜLTÜRÜ

- Eğitim ve korunma kültürü, çalışma yaşamında kalite ve verimliliğin sağlanması ve sürdürülmesinde en temel faktördür.
- Küçük yaşlardan itibaren İSG konusunda eğitim verilmeli ve duyarlılığın artırılması sağlanmalıdır.
- AB'deki bütün gençler için, bütün eğitim kurumlarında yeterli İSG eğitimi sağlanmış olmalıdır.

İşletmelerde Güvenlik Kültürü

Kriterleri

- İşletmelerde Güvenlik politikalarının mevcudiyeti,
- Yönetimin güvenlik için görünür kararlılığı,
- Yönetim kademelerinin demokratik uygulamaları ve bu bağlamdaki yetkinlikleri,
- Güvenlik yönelimli olumlu değerler,
- Tutumlar, uygulamaları sahiplenme ve bağlılık,
- Zorunluluk ve sorumlulukların açık tanımı,
- Güvenlik ve üretim arasındaki denge,
- Eğitim; yetkinlik kazanmış çalışanlar,
- Yüksek motivasyon ve iş tatmini,

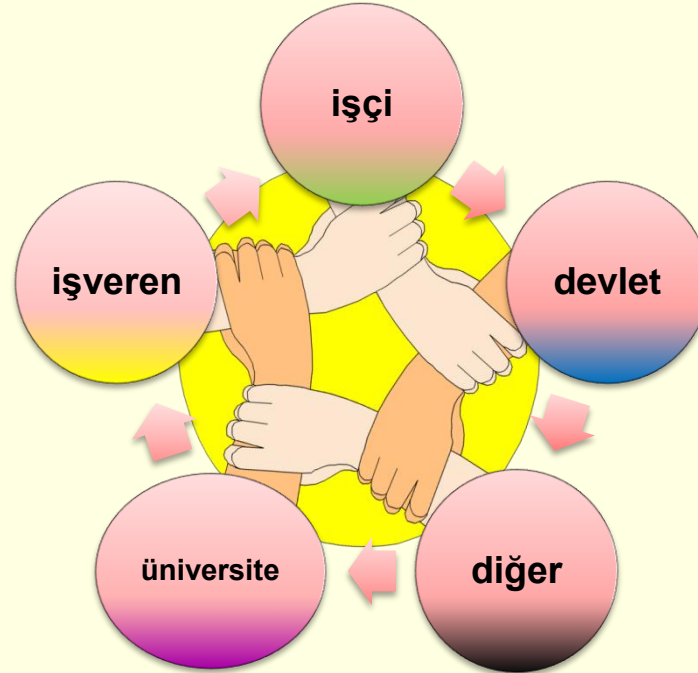
İşletmelerde Güvenlik Kültürü

Kriterleri (Devam)

- Yönetim ve çalışanlar arasında karşılıklı güven ve adil yaklaşım,
- Kalite ölçütlerinin, kural ve düzenlemelerin güncellenmesi,
- Düzenli ekipman bakımı,
- Olayların (örn.: atlatılan bir kaza) ve **küçük bile olsa kazaların rapor edilmesi** ve etkin yorumu,
- Farklı kurumsal seviyelerden ve görevlilerden sağlıklı bilgi akışı,
- Yeterli kaynak ve sürekli iyileştirme,

İş Sağlığı ve Güvenliğinin Sağlanması

- İş Sağlığı ve Güvenliği çok bileşenli bir bilim dalıdır.
- Aynı zamanda birden fazla tarafın katkısı gerekir.
- Tarafların kimler olduğu iyi bilinmezse işin özünü anlamak ve çözüm zorlaşır.

İSG YÖNETİMİ:

Sağlık ve güvenlik konusu ve çalışma şartlarının iyileştirilmesi, ilgili kesimlerin tümünün birlikte çalışmalarına bağlıdır.

İşyerlerinde güvenlik yönetimi (iş güvenliği çalışmaları);

- **planlama,**
- **problemlili alanların, risk gruplarının belirlenmesi,**
- **koordinasyon, kontrol ve güvenlik çalışmalarının düzenli bir şekilde yürütülmesini kapsar.**

SORUMLULAR

❖ **Devlet**

❖ **İşveren**

❖ **işçi**

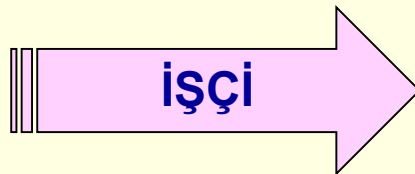
SORUMLULAR-SORUMLULUKLAR

**MEVZUAT YAPMAK,
TEŞKİLATLANMA,
DENETİM,
YAPTIRIM UYGULAMAK**

ÖNLEM ALMAK

**ALINAN ÖNLEMLERE
UYGULAMAK**

İş Sağlığı ve Güvenliği Kavramında Gelişmeler

Günümüzde İSG işletmelerde

- **yönetim,**
- **verimlilik,**
- **devamlılık,**
- **rekabet**

gibi kavramlarla da ilişkilendirilmeye başlanmıştır.

İSG'nin önündeki engelleri aşmada öne sürülen önemli yaklaşımlardan biri; İSG'ni,

- **Yönetimler için bir maliyet unsuru olma düşüncesinden çıkarıp,**
- **Bir verimlilik unsuruna dönüştürmek,**
- **Dolayısıyla, işletmeler için rekabet gücü demektir.**

ESKİ - YENİ İSG YAKLAŞIMLARI

	ESKİ UYGULAMA	YENİ ANLAYIŞ
1	Tespit Bazlı Reaktif	Risk Bazlı Proaktif
2	Sınırlı Noktada Çalışan Katılımı	Her Konuda Geniş Çaplı Çalışan Katılımı
3	Sertifikasız Uzman ve Yetersiz Katkı	Sertifikasyon ve Geniş Uzman Desteği Kullanımı
4	Sınırlı Bilgilendirme	Haberdar Etme ve Diğer Kişileri Kapsama
5	Sınırlı Eğitim	Programlı ve Nitelikli Eğitim ve Belgeleme
6	Sadece Koruma Anlayışı	Önleme-Koruma-Geliştirmeye Dayalı Anlayış

İSG' de Yeni Yaklaşım

- ❖ İş sağlığı ve güvenliği koşullarında **sürekli iyileşme**
- ❖ İşyerlerinde genel bir **önleme politikasının** geliştirilmesi
- ❖ İşin her aşamasında **risk değerlendirmesi yaklaşımı** ile tehlikelerin tespiti ve buna göre alınacak önlemlerin belirlenmesi
- ❖ Aynı işyerini kullanan **farklı işverenlerin iş sağlığı ve güvenliği ile ilgili konularda işbirliği yapması**

İSG'de Yeni Yaklaşım

- İşyeri yönetimi tarafından alınan kararlara **çalışanların katılımı**, alınacak önlemler konusunda çalışanlara danışma
- **Çalışanların** işyerinde karşılaşılabilecekleri riskler konusunda **bilgilendirilmesi**
- İşyerinde; İSG Uzmanı, İşyeri Hekimi, İşyeri Hemşiresi, destek elemanı ile işçi temsilcisi bulundurulması

Güvenlik Kültürünün Oluşturulmasında Ulusal Kurum ve Kuruluşlara Düşen Görevler

Ne yapmalıyız, nasıl yapmalıyız?

- ➡ İnsanların tutum ve davranışları
- ➡ Firmalarda iyi bir İSG yönetimi
 - ➡ İSG'ye öncelik verme
 - ➡ Risklerin değerlendirilmesi
 - ➡ Sürekli iyileştirme
 - ➡ Liderlik
- ➡ Politik taahhüt

Ne yapmalıyız, nasıl yapmalıyız?

Ulusal düzey:

- Tanıtım, bilinç artırma
 - AB mevzuatı
 - Uygulama rehberleri
 - İSG alanına yatırım yapmanın avantajları
- Ulusal ve sektörel düzeyde “Sosyal Diyalog”
- İSG eğitimi
- İSG bilgi yönetimi
- Yaptırım

Ne yapmalıyız, nasıl yapmalıyız?

İşletme düzeyi:

Sosyal diyalog:

- Çalışanların katılımı
- İşletme içinde tanıtım
 - Risk bilinci
 - Çözüm bilinci
 - Avantajlar bilinci
- İSG temsilcileri, İSG hizmetleri (güvenlik uzmanları, doktorlar ve hemşireler)
- Eğitim
- Sektörel ve bölgesel düzeyde işbirliği

SORULAR

1-Ölüme, hastalığa, yaralanmaya, hasara veya diğer kayıplara sebebiyet veren istenmeyen olaya..... denir. İnsanın bedence ve ruhça iyilik haline denir. Cümleyi tamamlamak için aşağıdakilerden en uygunu hangisidir ?

A) Kaza – Sağlık B)Şansızlık – Sağlık C) Kaza – Mutluluk D) Korkma - İyilik

2-Aşağıdaki tanımlardan hangisi belirlenmiş tehlikeli bir olayın oluşma olasılığı ve sonuçlarının birleşimidir?

A) Vaka B) Tehlike C) Toler edilebilir risk D) Risk

3-İş kazalarının içinde önlenmesi mümkün olmayan kaçınılmaz kazaların oranı aşağıdakilerden hangisidir ?

A)%10 B)%5 C)%3 D)%2

4-ILO kaç yılında kurulmuştur?

A)1811 B)1890 C)1919 D)1923

7-Aşağıdakilerden hangisi İş sağlığı ve güvenliği mevzuatının öncelikli yaklaşımıdır ?

- A) İş kazaları ve meslek hastalıklarının sebeplerini araştırmak
- B) İş kazaları ve meslek hastalıklarını en aza indirmek
- ☒ C) Çalışanların sağlığının ve güvenliğinin korunması
- D) İş kazaları ve meslek hastalıklarında kusurluları cezalandırmak

8-5510 sayılı SSK kanunun 13. Maddesine göre aşağıdaki durumlardan hangisi iş kazası sayılmaz ?

- A) Görevli olarak işyerine malzeme almaya giden işçinin geçirdiği trafik kazası
- ☒ B) Kendi aracı ile işe gelen işçinin karayolunda geçirdiği trafik kazası
- C) İşveren tarafından sağlanan taşıtla evine dönen işçinin geçirdiği trafik kazası
- D) İşyerinde buzdan kayarak düşen işçinin kazası

9-Aşağıdakilerden hangisi meslek hastalığı unsurlarından birisi değildir?

- A) Geçici hastalık B) Ruhi bir arıza ☒ C) Yaşlılık D) Sürekli Hastalık

10. İş sağlığı ve güvenliği kavramı ile kurallarının tarihsel gelişimi sürecine ilişkin olarak aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?

- A) Ülkemizde Osmanlı İmparatorluğu dönemindeki iş sağlığı ve güvenliği ilk olarak fabrikalarda çıraklara uygulamaya başlanmıştır.
- B) İtalyan Ramazzini 17. yüzyıldaki sayısız çalışmaları ile iş sağlığı ve güvenliği ilkelerinin kurucusu sayılmaktadır.
- C) İş sağlığına yönelik sistematik çalışmalar esas olarak Sanayi Devrimi ile İngiltere’de başlamış ve günlük çalışma saati 19. yüzyılda 12 saate indirilmiştir.
- D) İSG; işyeri çalışma ortamı ve koşullarından kaynaklanan tehlikelere, iş kazalarına, mesleki ve diğer tür hastalıklara karşı işçilerin teknik ve yasal önlemlerle korunması olarak tanımlanabilir

11. İş sağlığı ve güvenliğine ilişkin ilk yasal düzenlemeler öncelikle hangi ülkede yapılmaya başlanmıştır?

- A) İngiltere B) Japonya C) Finlandiya D) Amerika Birleşik Devletleri

12. Aşağıdakilerden hangisi iş sağlığı ve güvenliğinin temel prensiplerinden birisi değildir?

- A) Mesleki risklerin araştırılması B) Makine verimliliğinin artırılması
C) Çalışan sağlığının korunması D) Hata ve kazaların azaltılması

13. Çalışma hayatında güvenlik kültürünün oluşmasında sorumluluk kime düşmektedir?

- A) Çalışan iş gücüne B) Sendikalara C) Devlete D) Devlet, sendika, işveren ve çalışanlara

14. “Çalışanın çalışma ortamını, şartlarını çevresini kendisini güdüleyen sağlıklı ve güvenli bir çalışma ortamının sonucu olan bedensel, ruhsal, toplumsal optimal iyilik hâlidir.”

Yukarıdaki ifade aşağıdakilerin hangisinin tanımıdır?

- A) Optimal iş sağlığı B) Çalışma hayatında iş sağlığı
C) İş Hukukuna göre iş sağlığı D) İLO ‘ ya göre iş sağlığı

15. İşletmelerde iş sağlığı ve güvenliği kültürünün oluşmasıyla ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?

- A) Güvenlik kültürü oluşumunda çalışanların değerleri ve inançları temel alınır.
B) İşletmenin taahhüdü, işyerinde güvenlik kültürünün oluşmasında etkindir.
C) Çalışanların tutum ve davranışları işletmelerde oluşan güvenlik kültürünün önemli bir belirleyicisidir.
D) İşletmede iyi bir iş sağlığı ve güvenliği yönetimi için; konuya öncelik verilmesi, risklerin değerlendirilmesi ve sürekli iyileştirme gereklidir.

16. Güvenlik kültürünün amaçlarıyla ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?

A) Güvenlik kültürü “davranış normları” oluşturmayı amaçlar.

B) Kaza ve yaralanmaları azaltmak güvenlik kültürünün bir amacıdır.

☒ C) Güvenlik kültürünün amacı nadir görülen hastalık ve kazalar konusunda dikkati çekmektedir.

D) Güvenlik kültürünün amacı işletmede çalışanların kaza ve hastalıklar konusunda aynı bakış açısını paylaşmasını sağlamaktır.

17. Aşağıdakilerden hangisi tarafından İş Sağlığı ve Güvenliği Politikası bilinmelidir?

A) İşverenin kendisi B) Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı

C) İş sağlığı ve güvenliği kurulu ☒ D) İşyerinde çalışanların tümü

18. İşveren işçilerin sağlık ve güvenliklerini sağlamada aşağıdakilerden hangisi için sorumlu değildir?

☒ A) İşveren her aşamada kalifiye işçi kullanacaktır.

B) Tüm güvenlik talimatları çalışanların anlayacağı şekilde olacaktır.

C) Çalışma yerleri sağlık ve güvenlik tehlikesi arz etmeyecek şekilde tasarlanacaktır.

D) İşyerinde her türlü çalışma yetkisi o kısmın nezaretinde ve sorumluluğunda yapılacaktır.